

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteen nimi:	STANSVIKIN KARTANOPUISTO JA TAHVONLAHDENNIEMI	Piirustus nro:t:	VIO 6017/1
Selostuksen laati:	Sari Knuuti Projektipäällikkö	pvm:	7.6.2019
Selostuksen hyväksyi:	Jussi Luomanen Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö	pvm:	7.6.2019
	Kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	9.11.2019

Kohde

Stansvikin kartanopuisto ja Tahvonlahdenniemi sijaitsevat Laajasalon (49.) kaupunginosassa. Kartanopuistossa sijaitsevat päärakennuksen ympärillä Anna-Sofian puisto sekä kartanopuiston itälaidalla Onnentemppeleinpuisto, joka rajautuu sen pohjoispuoliseen Vanhakylän kesämaja-alueeseen.

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Koirasaarentiehen ja idässä metsäiseen Gunillankallioon sekä Tahvonlahteen, joka rajaa aluetta myös etelässä. Lännessä kartanopuistoa rajaavat Varisluodonlahti ja tuleva Stansvikinkallion asuinalue, joka on nykyisin metsää. Koko suunnittelualueen laajuus on noin 53 hehtaaria, josta maa-ala on noin 23 hehtaaria.

Vuonna 2016 voimaan tulleessa asemakaavassa Anna Sofian puisto ja Onnentemppeleinpuisto on merkitty puistoalueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä (VP/s). Tahvonlahdenniemi, puustoiset ja ruovikkoiset alueet ovat asemakaavassa virkistysalueita, jotka liittyvät kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen maisemapuistokokonaisuuteen (VL/s ja VL/s-1). Lisäksi suunnittelualueella on urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU), palstaviljelyalueita (RP) sekä vesialuetta (W). Vanhakylän kesämaja-alue (R-1) ei kuulu suunnittelualueeseen muilta osin kuin ranta-alueen ja sen läpi kulkevan jalankululle ja pyöräilylle varattavan reitin osalta, jossa huoltoajo on sallittu (pp/h).

Kartanopuistossa on päärakennuksen ja siipirakennuksen lisäksi joitakin muitakin rakennuksia, jotka ovat peräisin 1800-luvulta. Vanhoja rakennuksia ympäröi maisemapuutarha-tyylinen puisto, jonka rakentaminen käynnistyi 1820-luvulla. Alueella on myös uudempia rakennuksia ja rakenteita, mm. huoltorakennuksia ja kesämajoja. Puutarhan luoteispuolella kasvaa komea Knut Felixin tammikuja, joka on istutettu 1860-luvulla. Rannassa on kaksi tenniskenttää ja viljelypalstojen pohjoispuolella pelinurmi. Päärakennukselta

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

rantaan johtavan käytävän päätteenä on laituri ja uusklassinen venevaja. Päärakennuksen länsipuolella on vanha hyötytarha. Tahvonlahdenniemellä kasvaa komea männikkö. Maisemapuisto ulottuu myös päärakennuksen koillispuolella olevalle entiselle saarelle, jossa sijaitsevat Vanhakylän kesämaja-alue ja Onnentempelinpuisto. Onnentempelinpuiston kaakkoisosassa kallion laella on pieni nikkarityylinen huvimaja, ns. "temppeleli".

Lähtökohdat ja tavoitteet

Stansvik on valtakunnallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue (RKY 2009). Vanha rakennuskanta ja niihin liittyvät puistoalueet muodostavat aikakautensa suunnitteluperiaatteita ilmentävän kokonaisuuden ja ne ovat pääpiirteiltään säilyneet.

Stansvikin kartanopuisto on luontoarvoiltaan merkittävä. Alueella on rikas kirjo erilaisia elinympäristöjä ravinteikkaista jalopuulehdoista ja rehevistä rantaruovikoista karuihin kallioihin ja niittyihin. Osa alueen lehdoista ja rantakosteikoista on luokiteltu uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Stansvikissa elää harvinaisia ja uhanalaisia lajeja, joista monet hyödyntävät alueen vanhaa puustoa, erityisesti runsaana esiintyviä tammia. Pesivien lintujen parimäärät on todettu poikkeuksellisen suuriksi. Stansvik kuuluu Helsingin merkittäviin lepakkoalueisiin.

Alue on pääosin puistoa ja se säilyy jatkossakin virkistysalueena, jonka toimintoja kehitetään. Puistoalueita täydentävät monimuotoiset luonnon alueet – jalopuulehdot, Tahvonlahdenpohjukan rehevä ruovikko ja tervalepikko sekä Tahvonlahdenniemen harjumännikkö. Suunnittelun lähtökohtina ovat alueen kulttuurihistorialliset arvot, luontoarvot ja alueen kasvava käyttö, kun välittömään läheisyyteen rakentuu 13 000 asukkaan uusi kaupunginosa, Kruunuvuorenranta. Tavoitteena on vanhan kartanopuiston kunnostus historiallista henkeä kunnioittaen alkuperäisen puistosommitelman ja vuosikymmenten saatossa syntyneen kerroksellisuuden pohjalta. Tarkoituksena ei ole kartanopuiston restaurointi edustuspuistoksi, vaan puiston historiallisten piirteiden säilyttäminen tai palauttaminen luontoarvot ja virkistyskäyttö huomioon ottaen. Tavoitteena on myös säilyttää arvokkaat luontokohteet monimuotoisina ja lajirikkaina. Tahvonlahdenniemen harjumännikkö rauhoitetaan luonnonsuojelualueeksi.

Suunnitelman sisältö

Kartanopuiston lisääntyvään virkistyskäyttöön varaudutaan asemakaavassa esitettyjen uusien reittien, ajo- ja paikoitusjärjestelyjen sekä kartanopuiston kunnostuksen avulla. Viereisen Stansvikinkallion asemakaavan tullessa voimaan Stansvikin länsilaidalla nykyään sijaitsevat Uusikylän mökkipaikat siirretään Vanhakylän mökkikylän alueelle, koska Uusikylän alue on osoitettu asuntorakentamiseen. Mökkien huolto- ja pelastusliikenne vaatii uuden yhteyden, Thelninginpolun rakentamista. Se toteutetaan nykyisen kannaksen viereen painopenkereenä, jotta vanha tervaleppäkannas ja lepakoille tärkeä

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

puustoinen yhteys säilyvät. Thelninginpolun jatkeeksi on suunniteltu uusi kevyen liikenteen reitti ja silta Tahvonlahden yli Gunillankalliolle. Kartanopuiston muita uusia reittejä ovat mm. Edelheiminpolku ja Stansvikinpolku. Kaikki uudet reitit sovitetaan maastoon hienovaraisesti mahdollisimman paljon puustoa säilyttäen. Alueelle rakennetaan kolme pysäköintialuetta Stansvikintien varteen. Kaksi niistä on nykyisten pysäköintialueiden laajennuksia ja yksi on kokonaan uusi. Kokonaan uusi pysäköintialue on siirretty asemakaavan mukaisesta paikasta Thelninginpolun eteläpuolelle, koska siten voidaan paremmin säilyttää vanhat tammets, monimuotoinen rantalehto sekä lepakoille tärkeä saalistusalue ja siirtymäreitti. Lisäksi nyt suunniteltu pysäköintialue on edullisempi toteuttaa kuin kaavan mukainen paikka, koska se ei vaadi pohjanvahvistuksia kuten kaavan mukainen paikka. Kaavan mukainen paikka on niin alava, että se vaatisi maanpinnan nostoa. Kartanopuiston ydinalue halutaan rahoittaa ajoneuvoliikenteeltä ja siksi Stansvikintien eteläpäässä on sallittu vain huoltoajo. Tavoitteen toteutumiseksi uusi kääntöpaikka on sijoitettu, asemakaavasta poiketen, ravintolan edustan sijasta Stansvikintien eteläisen LP-alueen kohtaan, kadun itäpuolelle. Kääntöpaikka sijoittuu osittain nykyiselle pysäköintialueelle ja asemakaavassa esitetylle palstaviljelyalueelle (RP). Kääntöpaikka on mitoitettu mahdollistamaan turistibussien kääntymisen ja niin laajaksi, ettei kääntöpaikan keskelle jäävien arvokkaiden tammien juurialueella tarvitse kaivaa. Nykyinen pieni parkkipaikka Knut Felixin tammikujan vierestä poistetaan asemakaavan mukaan. Myös ajoneuvoliikenne poistuu kaavaa noudattaen vanhalta tammikujalta, mikä vähentää vanhoille tammille kohdistuvaa rasiitusta.

Nykyinen pieni parkkipaikka Knut Felixin tammikujan vierestä poistetaan asemakaavan mukaan. Myös ajoneuvoliikenne poistuu kaavaa noudattaen vanhalta tammikujalta, mikä vähentää vanhoille tammille kohdistuvaa rasiitusta.

Päärakennuksen edustan umpeutunut käytäväsommitelma palautetaan. Näkymälinjoja avataan, mm. päärakennukselta Onnentemppelinpuiston huvimajalle. Myös Onnentemppelinpuiston käytäväsommitelma palautetaan osittain ja näkymiä avataan kuitenkin niin, että vanhat istutetut jalopuut sekä männyt säilyvät. Kartanopuiston nykyistä viljelypalsta-alueita laajennetaan, minkä lisäksi puistossa varaudutaan kokonaan uuteen viljelypalsta-alueeseen. Toinen tenniskentistä poistetaan ja toinen kunnostetaan.

Luonnonsuojelualueeksi rauhoitettavan Tahvonlahdenniemen nykytilanne on esitetty puistosuunnitelmassa. Siitä laaditaan erillinen alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään käyttöä ohjaavat ratkaisut alueelle.

Ratkaisut ovat tavoitteiltaan asemakaavan ja sen liitteenä olleen liikennesuunnitelman mukaisia ja sopeutuvat ympäristöönsä.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS**Valaistus**

Päärakennuksen ympäristö, tärkeimmät reitit ja pysäköintialueet valaistaan. Valaistus on valaisinkohtaisesti etäohjattava. Valaisimet syttyvät, kun alueella liikutaan. Reiteillä valaistus sammutetaan kokonaan kesäkaudella lepakoiden vuoksi.

Hoitoluokka

Suunnittelualue kuuluu hoitoluokkiin A1, A2, A3, B2, B3, B5, B6, C1.1, C2 ja C5. Kartanon lähiympäristö kuuluu hoitoluokkiin A1, A2 ja A3. Onnentempelinpuisto on B2-hoitoluokkaa. Erilaiset niittyalueet kuuluvat hoitoluokkiin B3 ja B5. Ruovikot ovat B6-hoitoluokkaa. Metsäiset alueet kuuluvat hoitoluokkiin C1.1, C2 ja C5.